

Зміст

	С.
Вступ	5
1 Теоретико-методичні засади формування капіталу банку	8
1.1 Економічна природа, класифікація та функції капіталу банку	8
1.2 Концептуальні основи формування капіталу банку	16
2 Аналітико-практичні основи формування капіталу банку	21
2.1 Аналіз сучасного стану капіталу банківської системи України та фінансово-господарської діяльності ПуАТ «КБ «АКОРДБАНК» за 2020-2022 роки	21
2.2 Аналіз та напрями удосконалення підходів до формування капіталу ПуАТ «КБ «АКОРДБАНК» в умовах фінансової невизначеності	32
Висновки	47
Список використаних джерел	50
Додатки	52

Вступ

Банківська система сьогодні переживає непрості випробування, викликані зовнішніми факторами, такими як повномасштабна війна з росією, нестабільна ситуація на валютному ринку, так і внутрішніми, такими як ріст безробіття, інфляція, падіння економіки, тощо. Саме ці фактори змусили банківську систему пристосуватись до нових реалій, змінюючи певні правила гри, функціонувати фактично без збоїв, для того, щоб зберегти ресурсну базу та продовжувати надавати послуги клієнтам банківських установ. Тому формування капіталу є нагальним питанням, що впливає на успіх та результати діяльності банків. Проблеми, такі як відсутність досконалої регуляторної бази та недостатня прозорість банківської діяльності, призвели до постійного запровадження обмежень та втручань у діяльність банків. У цьому контексті увага зосереджена на ефективному розподілі капіталу, процесі його використання, вирішенні проблем та пошуку шляхів підвищення капіталізації банків.

Актуальність теми полягає у дослідженні проблем існування банківської системи та підтримки достатнього рівня капіталу у воєнний час, враховуючи сучасний стан національної економіки та неспроможність банківських установ виконувати нормативи адекватності регулятивного капіталу, а також ризик подальшого зростання недовіри з боку клієнтів.

Проблема дослідження та вивчення банківського капіталу була і залишається доволі поширеною та наполегливо аналізується з різних ракурсів багатьма спеціалістами та вченими. Серед них варто згадати таких науковців, як В. Варцаба, З. Васильченко, Л. Вдовенко, В. Волохата, Л. Галапуп, Я. Іщенко, О. Лисенок, О.Т. Мулик, Є. Осадчий, Н. Островська, В. Солошенко, О. Черненко, О. Швець.

Не дивлячись на чималу кількість праць та статей економістів та науковців, дана тема потребує більш широкого висвітлення, розкриття всіх деталей функціонування капіталу, дослідження теоретичних питань, аналізу сучасного

стану капіталізації банківських установ, особливо в умовах війни, та визначити подальші кроки для покращення стану банківського капіталу в Україні.

Метою кваліфікаційної роботи є дослідження теоретико-методичних аспектів та розробка практичних рекомендацій щодо формування банківського капіталу та його підтримки на достатньому рівні.

Для того, щоб досягнути цієї мети, необхідно вирішити такі завдання:

- дослідити економічну природу та систематизувати підходи до сутності банківського капіталу;
- ознайомитись з функціоналом та концепціями формування капіталу банку;
- проаналізувати сучасний стан капіталу банківської системи України за 2020-2022 роки;
- проаналізувати фінансово-господарську діяльність ПуАТ «КБ «АКОРДБАНК» за 2020-2022 роки;
- проаналізувати особливості формування капіталу ПуАТ «КБ «АКОРДБАНК» в умовах фінансової невизначеності;
- визначити напрями удосконалення підходів до формування капіталу ПуАТ «КБ «АКОРДБАНК».

Об'єктом дослідження виступає процес формування банківського капіталу.

Предметом дослідження є теоретико-методичні основи та практичні рекомендації щодо формування банківського капіталу в умовах фінансової невизначеності.

Методи дослідження. Під час написання кваліфікаційної роботи було використано методи теоретичного узагальнення та синтезу – при дослідженні економічної природи та основних концепцій формування капіталу банку, логічного аналізу – при аналізі сучасного стану капіталу банківської системи та абстрактно-логічний метод – при розробці напрямів удосконалення підходів до формування капіталу банку.

Інформаційною базою для проведення аналітичних досліджень слугували законодавчі акти України, постанови та матеріали Національного банку України,

інформаційні матеріали та фінансова звітність ПуАТ «КБ «АКОРДБАНК», матеріали, періодичних видань, статей вітчизняних науковців та практиків; електронні ресурси мережі Інтернет, з питань формування банківського капіталу.

Структура й обсяг кваліфікаційної роботи. Робота складається із вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел, що налічує 35 найменувань, 4 додатки. Основний текст кваліфікаційної роботи викладено на 49 сторінках, робота містить 8 рисунків, 13 таблиць.

1 Теоретико-методичні засади формування капіталу банку

1.1 Економічна природа, класифікація та функції капіталу банку

В банківській системі, важлива роль в існуванні та розвитку фінансових установ належить банківському капіталу, адже капітал є фінансовою основою діяльності та джерелом ресурсів. Він дає можливість здійснювати широкий спектр функціонування банку, здійснювати безперервно свою діяльність, залучати додаткові кошти за необхідності, що в наш час є доволі звичним явищем. Тому, дослідити питання сутності капіталу, його класифікації, умов функціонування та формування в сьогоденних реаліях є доволі актуальним, адже дана тематика допоможе розібратись в подальшій стабілізації та розвитку економіки нашої держави.

Варто наголосити, що сам термін «банківський капітал», має чимало трактувань, оскільки багато вчених та дослідників розкривають його по різному, опираючись на власні погляди, що наведені в таблиці 1.1.

Таблиця 1.1 – Систематизація підходів до визначення сутності поняття «банківський капітал»

№	Автор, джерело	Визначення поняття
1	2	3
1	Закон України «Про банки і банківську діяльність» [2]	«Банківський капітал – це власні кошти, залишкова вартість активів банку після вирахування всіх його зобов'язань»
2	Мулик Т.О. [24]	«Банківський капітал – важливе джерело доходу господарюючого об'єкту, основа виробничих та інвестиційних ресурсів, чинник формування фінансових результатів»
3	Вдовенко Л.О Черненко О.С. [7]	«Банківський капітал – не лише джерело проведення активних операцій, а й інструмент зміцнення довіри з боку клієнтів, вкладників і кредиторів до конкретної банківської установи»

Кінець таблиці 1.1

4	Іщенко Я.П. [16]	«Банківський капітал – сукупність економічних благ у грошовій, матеріальній та нематеріальній формах, що залучені в економічний процес діяльності суб'єкта господарювання»
5	Лисенок О.В. [21]	«Банківський капітал – окремий об'єкт управління в банківській установі, що формується власними коштами акціонерів банку, спеціальних фондів та забезпечує здійснення фінансово-економічних операцій»
6	Островська Н.С. Швець О.Ю [29]	«Банківський капітал – грошові кошти, які внесли акціонери, а також кошти, що утворились в процесі діяльності банківської установи, для забезпечення самостійної діяльності та фінансової стійкості»
7	Солошенко В.В. Волохата В.Є. [34]	«Банківський капітал – сукупність власних, залучених та запозичених коштів, що перебувають у розпорядженні банку, які використовуються для створення матеріальних, нематеріальних та фінансових активів у грошовій формі для здійснення банком своєї діяльності з метою отримання прибутку»

Джерело: систематизовано автором

Найповніше і найбільш науково обґрунтоване визначення капіталу банку, на наш погляд, належить Солошенко В.В та Волохатій В.Є., а саме, що «банківський капітал – це сукупність власних, залучених та запозичених коштів, що перебувають у розпорядженні банку, які використовуються для створення матеріальних, нематеріальних та фінансових активів у грошовій формі для здійснення банком своєї діяльності з метою отримання прибутку» [34].

Банки мають стимул мінімізувати обсяг капіталу, який вони мають. Це пов'язано з тим, що зменшення капіталу вивільняє економічні ресурси, які можуть бути використані для прибуткових інвестицій. З іншого боку, чим менший капітал банку, тим більша ймовірність того, що банк не зможе виконати свої зобов'язання і стане неплатоспроможним.

Класифікація банківського капіталу передбачає його поділ на три складові: базовий, додатковий та інші елементи капіталу.

Базовий капітал - це грошові кошти, які є найбільш стійким та забезпечують захист від ризиків. До складу базового капіталу входять акції та резерви банку. Базовий капітал визначається відповідно до вимог регуляторних органів, що встановлені для забезпечення фінансової стійкості банку.

Додатковий капітал - це грошові кошти, які можуть використовуватись для покриття витрат та ризиків. До складу додаткового капіталу входять запасні фонди та інші елементи капіталу. Додатковий капітал є менш стійким, ніж базовий, тому його використання повинно бути обмеженим.

Інші елементи капіталу - це грошові кошти, які не входять до складу базового та додаткового капіталу, але можуть використовуватись для покриття витрат та ризиків. До складу інших елементів капіталу входять підзабезпечені акції, кредитні резерви, нерозподілений прибуток та інші кошти.

Питання класифікації банківського капіталу є дискусійним і недостатньо висвітленим в економічній літературі, тому як найкраще описати сутність банківського капіталу допоможе наведена нижче класифікація банківського капіталу (таблиця 1.2).

Таблиця 1.2 – Класифікація банківського капіталу

№	Вид	Характеристика
1	2	3
За місцем мобілізації		
1	Мобілізований самим банком	частина банківського капіталу мобілізується самими банками, зокрема, шляхом випуску власних цінних паперів та залучення депозитів, використовується банками насамперед для отримання прибутку.
2	Придбаний в інших банках	запозичені кошти, мобілізовані іншими учасниками фінансового ринку. Таке запозичення здійснюється, зокрема, шляхом отримання кредитів від інших комерційних банків та центрального банку
За можливістю прогнозування величини		
3	Піддається опосередкованому прогнозуванню	капітал, рух і оборот якого банк може безпосередньо прогнозувати і з якого певний відсоток (фіксований залишок) доступний для здійснення активних операцій та надання послуг
4	Піддається прямому прогнозуванню	статутний капітал, резервний капітал, нерозподілений прибуток, строкові депозити тощо.
За терміном знаходження в розпорядженні банку		
5	Власний банківський капітал	знаходиться в розпорядженні банку протягом усього періоду його діяльності
6	Строковий банківський капітал	включає строкові депозити, міжбанківські кредити та кошти, залучені шляхом випуску власних облігацій
7	Банківський капітал до запитання	включає, зокрема, кошти на поточних, бюджетних та карткових рахунках, а також клірингові кошти

Кінець таблиці 1.2

1	2	3
За резидентністю		
8	Національний банківський капітал	створений і утримуваний юридичними та фізичними особами-резидентами
9	Іноземний банківський капітал	створений і утримуваний юридичними та фізичними особами-нерезидентами
За формою власності		
10	Приватний банківський капітал	заснований на власності фізичної особи
11	Колективний банківський капітал	заснований на власності колективу та певних видів господарських товариств
12	Державний капітал до запитання	на правах власності належить державі
За організаційно-правовою формою залучення		
8	Акціонерний банківський капітал	формується банками, створеними у формі відкритих та закритих акціонерних товариств
9	Пайовий банківський капітал	формується кооперативними банками та банками, створеними у формі товариств з обмеженою відповідальністю
За формою залучення		
10	У грошовій формі	формується лише за рахунок грошових внесків у національній та іноземній валюті
11	У формі фінансових активів	заснований на власності колективу та певних видів господарських товариств
12	У формі нематеріальних активів	на правах власності належить державі
За джерелом утворення		
10	Власний банківський капітал	монетизована частина грошових коштів та майна власника, що забезпечує економічну незалежність та фінансову стабільність банку і використовується для здійснення банківської діяльності та надання послуг для отримання прибутку
11	Залучений банківський капітал	грошові кошти, які банк отримує від своїх клієнтів та вкладників шляхом залучення різних видів вкладів та кредитування, та використовуються банком з метою забезпечення ліквідності та розширення його бізнесу
12	Запозичений банківський капітал	грошові кошти, які банк отримав від зовнішніх джерел з метою забезпечення своїх операцій та розширення бізнесу.

Джерело: систематизовано автором за матеріалами [6; 30]

За терміном знаходження у розпорядженні банку капітал поділяється на власний капітал, строковий капітал та капітал до запитання. Власний капітал завжди знаходиться в розпорядженні банку протягом усього періоду його діяльності. Строковий банківський капітал включає строкові депозити, міжбанківські кредити та кошти, залучені шляхом випуску власних облігацій.

Банківський капітал до запитання включає, зокрема, кошти на поточних, бюджетних та карткових рахунках, а також клірингові кошти.

За ознакою резидентності розрізняють внутрішній банківський капітал, створений і утримуваний юридичними та фізичними особами-резидентами, та іноземний банківський капітал, створений і утримуваний юридичними та фізичними особами-нерезидентами. Ця класифікація банківського капіталу переважно використовується в процесі формування статутного капіталу банків. Основну частину банківського капіталу України становить вітчизняний банківський капітал, але сучасний стан економічного розвитку країни робить доцільним залучення іноземного капіталу.

Залежно від організаційно-правової форми, в якій залучається банківський капітал, розрізняють акціонерний та пайовий капітал. Акціонерний капітал формується банками, створеними у формі відкритих та закритих акціонерних товариств. Такі банки мають широкі можливості для залучення коштів для капіталізації із зовнішніх джерел. Пайовий капітал формується кооперативними банками та банками, створеними у формі товариств з обмеженою відповідальністю.

Банківський капітал поділяється відповідно до форми, в якій він отриманий: грошовий капітал, капітал, отриманий від матеріальних активів, капітал, отриманий від фінансових активів та капітал, отриманий від нематеріальних активів. У вітчизняній банківській практиці формування банківського капіталу відбувається переважно у грошовій формі, причому формування та збільшення статутного капіталу можливе лише за рахунок грошових внесків. Слід також зазначити, що грошовий капітал банку може бути сформований у національній та іноземній валютах.

Також за джерелом утворення розрізняють власний, залучений та запозичений капітал [4, с.20].

Власний капітал складається з акцій та резервів банку. Власний капітал банку є основою для банків, його акціонерів і засновників, оскільки створюється на безповоротній основі таким чином забезпечуючи безперебійне функціонування

банківської установи. Власний капітал являє собою монетизовану частину грошових коштів та майна власника. Забезпечує економічну незалежність та фінансову стабільність банку і використовується для здійснення банківської діяльності та надання послуг для отримання прибутку

Залучений капітал банку - це грошові кошти, які банк отримує від своїх клієнтів та вкладників шляхом залучення різних видів вкладів та кредитування. Ці кошти використовуються банком з метою забезпечення ліквідності та розширення його бізнесу. Залучення капіталу дає можливість банку здійснювати фінансову діяльність та надавати фінансові послуги своїм клієнтам. Залучений капітал банку не належить засновнику, а створюється з вільних коштів фізичних та юридичних осіб та юридичних осіб з метою отримання прибутку.

Запозичений капітал банку - це грошові кошти, які банк отримав від зовнішніх джерел з метою забезпечення своїх операцій та розширення бізнесу. Це можуть бути гроші, які банк отримав від депозитаріїв, вкладників, інших банків або інвесторів. Запозичений капітал може бути в формі кредитів, облігацій, зобов'язань та інших фінансових інструментів [24].

Залучений і позичковий капітал відрізняються один від одного:

– по-перше, у формуванні позиченого капіталу ініціатива належить банкам і роль банків є активною, тоді як у формуванні залученого капіталу роль банків є пасивною, а ініціатива належить вкладникам. Однак банки не погоджуються з цим і розробляють та впроваджують різні методи та практики, щоб заохотити своїх клієнтів робити депозити;

– по-друге, щодо залученого капіталу банк вирішує, скільки капіталу йому потрібно і на який термін, тоді як у випадку з депозитами вкладники здебільшого самі визначають суму і термін відповідно до власних потреб та інтересів;

– по-третє, позичковий банківський капітал є знеособленим, тобто не пов'язаний безпосередньо з конкретним клієнтом банку;

– по-четверте, недепозитні запозичення використовують переважно

великі, фінансово стійкі банки, які мають вільний доступ до фінансових ринків і достатній рівень довіри кредиторів. Потреба в додатковому капіталі переважно пов'язана з активним розширенням бізнесу та регулюванням платоспроможності. Нарешті, для залучення депозитів потрібні значні маркетингові та інфраструктурні витрати. Як наслідок, банки не в змозі вчасно залучити необхідний обсяг капіталу.

Систематизуємо основні функції банківського капіталу за різними критеріями (таблиця 1.3).

Таблиця 1.3 – Основні функції банківського капіталу

№	Функції	Характеристика
Поточні		
1	2	3
1	Інвестиційна	після створення банку кошти для здійснення банківської діяльності надаються компаніями, державою або окремими фізичними особами у вигляді статутного капіталу, який забезпечує необхідні засоби для функціонування та розвитку банку до моменту повного накопичення залучених та вилучених коштів
2	Страхова	виконується у разі настання форс-мажорних обставин, у тому числі втрати нематеріальних активів банку, або у разі виникнення непередбачуваної ситуації, наприклад, втрати основних засобів банку
3	Інноваційна	У процесі діяльності банку визначаються доходи, які розподіляються між акціонерами банку при розподілі акцій та фондами банку, які включають частину капіталу банку та його складові, з метою збільшення статутного капіталу та підвищення капітальної стійкості банку
4	Гарантійна	якщо банк перебуває в кризі, активи, створені за рахунок капіталу, слугують додатковим ресурсом для погашення боргів перед вкладниками та кредиторами, і цей ресурс має пріоритет над інтересами власників банку. Отже, чим більший капітал у банку, тим більше довіри до нього з боку клієнтів, навіть якщо банк зазнає збитків
5	Захисна	спрямована на запобігання ризикам банківській діяльності. Таким чином, достатній банківський капітал знижує ризик і забезпечує економічну безпеку банку на макроекономічному рівні
6	Контрольна	контрольна функція банківського капіталу полягає в тому, що капітал розкриває ступінь участі акціонерів і дозволяє їм брати участь в управлінні банківською установою
7	Нормативна	Полягає у тому, що наглядові органи, встановлюючи величину статутного капіталу, впливають на діяльність комерційного банку загалом
8	Мобільна	Дозволяє здійснювати додаткові вливання в статутний капітал банку, збільшувати капітал банку та створювати додатковий резервний капітал

Кінець таблиці 1.3

1	2	3
9	Рентабельності	Полягає в тому, що чим більший банківський капітал, тим більший обсяг діяльності може здійснювати банк, а отже, тим більша можливість генерувати дохід та прибуток
10	Оціночна	Проявляється в тому, що розмір власного капіталу дозволяє попередньо дати оцінку ринковій вартості, фінансовій стійкості та надійності банківської установи, що визначається роллю банківського капіталу як одного з найважливіших показників діяльності банку
11	Координуюча	Дозволяє визначити власність банківських організацій через капітал банку, що в свою чергу дозволяє визначити частки акціонерів в статутному капіталі
12	Акумуляуюча	Полягає в акумулюванні загальної суми вільних коштів фізичних та юридичних осіб для використання в грошових операціях у банківській системі та національній економіці в цілому.
Стратегічні		
1	Комунікаційна	полягає у висвітленні фінансової звітності та величини банківського капіталу, завдяки чому стимулює розвиток конкурентного середовища між банківськими установами
2	Індикативна	Сприяє фінансовій стійкості та розвитку банківської системи загалом
3	Мобілізаційна	Полягає в тому, що частина банківського капіталу іде на формування кредитних ресурсів банку, які розміщуються серед суб'єктів господарювання і сприяють розвитку реального сектору економіки
4	Стимулююча	Забезпечує поступове розширення банківського бізнесу, операцій та послуг, створення нових продуктів, стимулює роботу банківської установи
5	Планування	Допомагає формувати капітал на певні цілі у довгостроковому періоді, здійснювати стратегічне інвестування та здійснювати міжнародний банківський бізнес
6	Обігова	Полягає в обіговості виробничого процесу, оскільки кредитування економіки здійснюється за рахунок банківського капіталу, а за рахунок кредитних коштів формується переважна частина оборотних коштів підприємств і повертаються в банк

Джерело: систематизовано автором на основі [12, с. 128-129; 29, с.146; 15, с.21]

Визначивши сутність та функції банківського капіталу, можна зробити висновок, що функціональність банківського капіталу підтримує довіру населення до банків та забезпечує фінансову стабільність банківської системи через реалізацію його поточних та стратегічних функцій, забезпечує фінансову стабільність банківської системи.

1.2 Концептуальні основи формування капіталу банку

Для того, щоб банк успішно здійснював свою діяльність в майбутньому, йому необхідно сформувати власну капітальну базу, що можливо лише за умов залучення та підтримки достатнього обсягу капіталу.

Формування банківського капіталу є доволі складним та багатогранним процесом, де необхідно розглянути критерії, принципи, певні обмеження формування капіталу, які діють в нашій країні, та законодавчу базу, на якій сформовані основні засади формування капіталу банку.

Для того, щоб дослідити механізми формування банківського капіталу, необхідно проаналізувати його складові в розрізі джерел їх формування.

Основою будь-якої установи, включаючи банки, є статутний капітал. При визначенні порядку формування статутного капіталу банку слід зазначити, що в Україні статутний капітал банку формується відповідно до статті 336 Господарського кодексу України [1]. В Україні банки створюються у формі акціонерних товариств або кооперативних банків.

Статутний капітал банку може бути сформований виключно за рахунок грошових внесків, крім випадків, коли банк створюється у формі кооперативного банку відповідно до чинного законодавства.

Відповідно до статті 31 Закону України «Про банки і банківську діяльність», мінімальний розмір капіталу банку під час державної реєстрації юридичної особи яка має намір здійснювати банківську діяльність, повинен становити не менше 200 мільйонів гривень [3]. Національний банк України має право встановлювати диференційований мінімальний розмір статутного капіталу на певний момент часу для конкретної юридичної особи, яка бажає здійснювати банківську діяльність, залежно від її спеціалізації. Однак цей розмір не може бути меншим за розмір, визначений цією статтею.

При формуванні статутного капіталу комерційного банку враховуються,

зокрема, такі специфічні обмеження:

- статутний капітал банку не може формуватися за рахунок невизначених джерел;
- забороняється використання бюджетних коштів для формування капіталу банку;
- забороняється використання бюджетних коштів для формування капіталу банку, якщо такі кошти використовуються не за цільовим призначенням.

У разі зменшення об'єму статутного капіталу, його обсяг не повинен зменшуватись за розмір, що установлений чинним законодавством. Зменшення обсягу статутного капіталу відбувається через зниження вартості акцій, або зменшення кількості випуску акцій, викупляючи певну частину у власників з метою анулювання.

Регулятивний капітал та резерви відіграють важливу роль у діяльності банків. Так, відповідно до статті 36 Закону України «Про банки і банківську діяльність» розмір відрахувань до резервного фонду повинен становити не менше 5% від прибутку банку до досягнення ним 25% статутного капіталу банку [3].

Капітал банку є одним з основних елементів, що визначає його фінансову стійкість та можливості розвитку. Формування банківського капіталу є складним і багатогранним процесом, що базується на різних концептуальних засадах.

Однією з основних концептуальних засад формування банківського капіталу є принцип диверсифікації ризиків. Цей принцип передбачає розмежування ризиків банку та інвестування коштів у різні види активів, що дозволяє знизити загальний ризик і підвищити фінансову стійкість банку.

Ще однією концептуальною основою формування банківського капіталу є принцип заощадження. Цей принцип дозволяє банкам зменшувати свої витрати та оптимізувати свою діяльність, тим самим підвищуючи прибутковість та ефективність використання капіталу.

Також важливою основою формування банківського капіталу є принцип

кредитного ризику. Цей принцип передбачає аналіз обґрунтованості кредитів, наданих клієнтам, та ризиків, пов'язаних з цими кредитами, що запобігає можливим збиткам для банку та зберігає його капітал.

Варто виділити такі критерії формування банківського капіталу:

- право володіння. Власний капітал банку складається з внесків акціонерів банку та прибутку, отриманого в процесі господарської діяльності банку;
- право функціонування, тобто використання позикових коштів для активної діяльності банку;
- забезпечення стабільності: стабільність обсягу та ефективності використання капіталу [16].

Механізм формування капіталу банку включає такі елементи, як суб'єкт, об'єкт, організаційно-правова форма, принципи, нормативно-правове забезпечення, фінансові важелі, інформаційне забезпечення та результат.

Суб'єктами формування банківського капіталу є засновники, тобто акціонери та учасники банку. Вони здійснюють первинне формування активів банку, коли банк починає і розвиває свою діяльність. Їх внесок має гарантувати інтереси вкладників та кредиторів банку. У свою чергу, засновниками банку можуть бути як резиденти, так і нерезиденти.

Залежно від організаційно-правової форми капітал банку можна поділити таким чином:

- акціонерний капітал банку - це частина основного капіталу, яку сплатили та внесли на вимогу частини будь-яких прибутків у майбутньому, що розподіляються у формі дивідендів;
- пайовий капітал банку - це частина основного капіталу, що формується за рахунок внесків грошових коштів та майна (паїв) [20].

Акціонерний капітал, який також відноситься до пасиву балансу, внесений акціонерами, разом з нерозподіленим прибутком та іншими активами.

Пайові комерційні банки організовані на основі товариств з обмеженою відповідальністю, де відповідальність кожного учасника обмежується розміром

його внеску в капітал. В Україні формування банківського капіталу за рахунок внесків до статутного капіталу не використовується.

Суб'єкт механізму формування капіталу банку має безпосередній вплив на банк. Це пов'язано з тим, що засновник формує та контролює капітал банку.

Основними принципами механізму формування капіталу банку є принципи комплексності, прозорості, функціональності, адаптивності та ефективності, характеристика яких наведена в таблиці 1.4.

Нормативно-правове забезпечення включає низку нормативно-правових актів, регулювання діяльності банківських установ в Україні. Основними з них є Закони України «Про банки і банківську діяльність», «Про Національний банк України», «Про платіжні системи та банківську діяльність», «Про платіжні системи та переказ коштів в Україні», «Про систему гарантування вкладів фізичних осіб».

Таблиця 1.4 – Принципи формування капіталу банку

Принципи	Сутність
Прозорість	тобто акціонерам, інвесторам та клієнтам надається повна інформація, забезпечується повне інформування акціонерів, інвесторів та клієнтів про капіталізацію банку
Комплексність	вся діяльність, пов'язана з процесом формування капіталу, повинна здійснюватися у взаємозв'язку з іншими напрямками діяльності банку
Функціональність	всі складові цього механізму мають чітко визначені завдання і спрямовані на досягнення єдиної мети - формування адекватного банківського капіталу
Адаптивність	означає здатність механізму змінюватися і розвиватися під впливом зовнішніх і внутрішніх факторів
Ефективність	означає що механізм формування капіталу повинен сприяти максимальному використанню потенціалу конкретного банку та мати достатній капітал

Джерело: систематизовано автором за матеріалом [29, с. 146-147]

До основних фінансових важелів при формуванні капіталу відносяться базовий фінансовий аналіз, який передбачає аналіз банківської діяльності і здійснюється на внутрішньому та зовнішньому рівнях банківської установи з такими цілями, як аналіз фінансового стану банківських установ, а також регулювання та нагляд за банківським сектором. Основною метою банківського

регулювання та нагляду є забезпечення фінансової стабільності банківських установ, захист інтересів вкладників та кредиторів банків.

Інформаційне забезпечення включає баланс банку, а також щомісячні, щоквартальні та річні звіти, які знаходяться у відкритому доступі.

В умовах фінансової кризи, коли процентний та валютний ризики мали руйнівні наслідки, необхідно запровадити вимоги до українських банків щодо покриття ринкового ризику.

Механізм формування банківського капіталу взаємопов'язаний фінансовими інструментами, важелями, законами та інформацією, які повинні сприяти довгостроковій ефективній роботі банку, розуміння теоретичних основ та принципів механізму формування капіталу сприяє прийняттю більш ефективних управлінських рішень.

2 Аналітико-практичні основи формування капіталу банку

2.1 Аналіз сучасного стану капіталу банківської системи України та фінансово-господарської діяльності ПуАТ «АКОРДБАНК» за 2020-2022 роки

Останні три роки для України стали справжнім випробуванням, не виключенням є й економічна система. Враховуючи умови сьогодення, капітал виступає важливим джерелом доходу господарюючого суб'єкту, основою виробничих та інвестиційних ресурсів, чинником формування фінансових результатів та об'єктом управління.

Однією з ключових проблем банківського фінансування, яка є актуальною і варта уваги, є недостатня капіталізація банків. Якщо такі проблеми існують в діяльності банку, вони можуть мати негативний вплив на банк, зокрема на його конкурентоспроможність, знизити довіру до нього з боку інших банків і перешкоджати виконанню ним основних вимог. Це також унеможлиблює виконання основних вимог банківського регулятора, НБУ, і має негативний вплив на загальний стан економіки країни.

Враховуючи конкуренцію на банківському ринку, зрозуміло, що не всі банки мають можливість забезпечувати достатній рівень капіталізації, і, відповідно, не в змозі виконувати свої основні функції через брак фінансових ресурсів, а тому регулюючі органи не мають іншого вибору, окрім як ліквідувати такі неплатоспроможні банки.

Згідно наведених даних в таблиці 2.1, рівень капіталізації протягом 2021 року зріс абсолютно у всіх показниках, найкращий зріст спостерігається у власного капіталу за рахунок реінвестування отриманого прибутку та залучення іноземного капіталу. В 2022 році всі показники капіталізації значно скоротились, у зв'язку з війною, що надалі може привести до втрати якості кредитним портфелем. Проте

запас капіталу та операційна ефективність дають змогу фінансовим установам зберігати запас капіталу понад мінімальні вимоги. Водночас загрози подальшої втрати капіталу низкою банків посилюються, окремі з них уже зараз порушують мінімальні вимоги до капіталу.

Таблиця 2.1 – Ключові показники капіталізації банківської системи України за 2020-2022 роки

Показники	Сума, млн грн			Абсолютне відхилення, млн грн		Темп зростання (спаду), %	
	2020	2021	2022	2021/2020	2022/2021	2021/2020	2022/2021
1	2	3	4	5	6	7	8
Статутний капітал	479932	482494	407021	+2562	-75473	100,53	84,35
Власний капітал	210640	255550	218072	+44910	-37478	121,32	85,32
Регулятивний капітал	182284	211742	210409	+29458	1333	116,16	99,37

Джерело: систематизовано автором на основі [31]

Незважаючи на повномасштабну війну, більшість українських банків залишаються добре капіталізованими. Настільки, що багато банків збільшили свій капітал з початку 2023 року. Це пов'язано з кількома факторами.

По-перше, до вторгнення банки мали значні резерви капіталу, зокрема і тому вони мали значний запас капіталу, який змогли використати. Крім того, незважаючи на всі труднощі, фінансові установи залишаються прибутковими. Банки і надалі виконують свої зобов'язання, що продемонстровано на рисунку 2.1. Активну частку зобов'язань становлять кошти суб'єктів господарювання, зі значенням 41,6%, в порівнянні з 2021 роком, вони зросли на 1,2%.

У своєму зворотному стрес-тесті НБУ оцінив здатність банку поглинати кредитні збитки на рівні 25% від його портфеля до втручання. Ця оцінка базується на припущенні, що процентний дохід від працюючого портфеля залишиться незмінним, комісійний дохід зменшиться, а адміністративні витрати дещо зростуть.

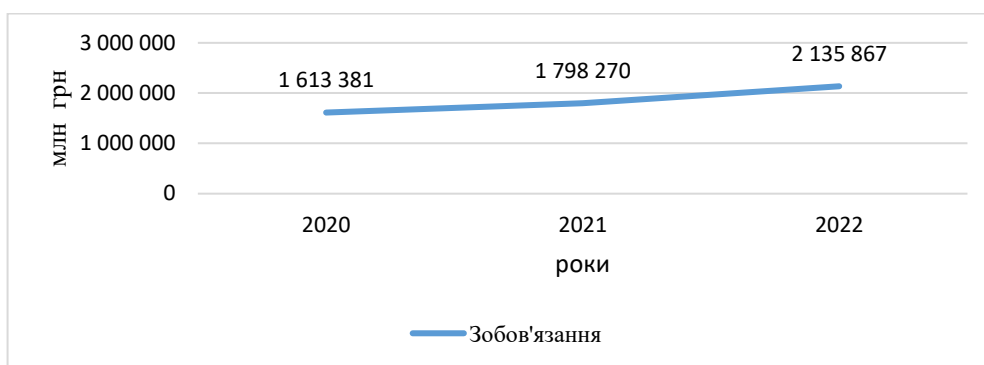

Рисунок 2.1 – Динаміка зобов'язань банків України за 2020-2022 роки

Припускається, що адміністративні витрати зростуть. Загалом, ці помірковано консервативні припущення виявилися правильними. З іншого боку, деякі ризики для капіталу банку навіть зросли. Збільшився кредитний ризик через масовані обстріли інфраструктури. Вплив цього фактору на банківське кредитування розтягнутий у часі, і його величина залежить від тривалості та обсягів енергопостачання.

Також для оцінки стану капіталізації банків, аналізують рівень достатності капіталу, що визначає здатність банку покривати ризики, що виникають під час здійснення банківських операцій, та стабільність його капіталу. Таким чином, достатність капіталу банку оцінюється через його здатність виконувати притаманні йому функції. Достатність капіталу - це міра здатності банку протистояти фінансовій загрози втрати ресурсів, оскільки вона відображає ступінь, до якого активи банку можуть перевищувати його зобов'язання.

Для оцінки наявного рівня капіталу банку Національний банк України встановив такі нормативи адекватності капіталу:

- норматив мінімального розміру регулятивного капіталу (Н1),
- норматив адекватності регулятивного капіталу (Н2)
- норматив адекватності основного капіталу (Н3).

Згідно наведених даних в таблиці 2.2, регулятивний капітал значно зріс в 2021 році на 29459 млрд грн, або на 16,1% в порівнянні з 2020 роком. В 2022 році

регулятивний капітал скоротився на 0,651 млрд грн, що є характерним, але незначним в банківській системі у зв'язку з повномасштабним вторгненням росії.

Норматив адекватності регулятивного капіталу протягом 2020-2022 року був досить стабільним з незначними відхиленнями, так за 2021 рік, даний показник скоротився на 3,97%, що пояснюється тим, що незначна кількість банків могла несвоєчасно чи в повному обсязі розрахуватись за своїми зобов'язаннями, що призводить до збільшення частки ризику, що прийняли на себе кредитори. В 2022 році норматив достатності регулятивного капіталу зріс на 1,67%, що означає покращення ситуації з розрахунками за своїми зобов'язаннями.

Поведінка зміни нормативу достатності основного капіталу аналогічна до минулого показника, в 2021 році він скоротився на 3,68%, що означає погіршення спроможностей банків захищати інтереси вкладників. В 2022 році даний показник виріс на 1,13%, тобто спостерігається певне покращення захищеності клієнтів, вкладників від непередбачуваних збитків.

Також необхідно проаналізувати структуру пасивів банківської системи України, яка також зазнала змін за 2020-2022 роки (таблиця 2.3).

Таблиця 2.2 – Значення економічних нормативів банківської системи України за 2020-2022 роки

Нормативи капіталу	Станом на 01.01.		
	2021 р.	2022 р.	2023 р.
Регулятивний капітал (Н1), млн грн	182283,6	211742,3	211091,1
Норматив достатності (адекватності регулятивного капіталу) (Н2) (не менше 10%)	21,98	18,01	19,68
Норматив достатності основного капіталу (Н3) (не менше 7%)	15,67	11,99	13,12

Джерело: систематизовано автором на основі [31]

Так, згідно таблиці 2.3, пасиви на протязі всього аналізованого періоду зберігали тенденцію до зростання, за 2021 рік пасиви зросли на 230391 млн грн, що на 12,63% більше, ніж за 2020 рік, за 2022 даний показник зріс на 14,64%. Питома

вага власного капіталу збільшилась на 0,96% протягом 2021 року, таким чином становивши 12,45% від обсягу пасивів. За 2022 рік власний капітал зменшився на 37442 млн грн, таким чином його частка в пасивах опустилась до 9,26%.

Таблиця 2.3 – Динаміка пасивів банків України за 2020-2022 роки

Показники	Сума, млн. грн			Абсолютне відхилення, млн. грн	
	2020	2021	2022	2021/2020	2022/2021
1	2	3	4	5	6
Усього пасивів	1822841	2053232	2353939	+230391	+300707
Власний капітал	209460	255514	218072	+46054	-37442
Частка капіталу в пасивах, %	11,49	12,45	9,26	+0,96	-3,19
Зобов'язання	1613381	1797718	2135867	+184337	+338149
Частка зобов'язань в пасивах, %	88,51	87,55	90,74	-0,96	+3,19

Джерело: систематизовано автором на основі [31]

Зобов'язання, як і власний капітал, зростали протягом аналізованого періоду, за 2021 рік вони зросли на 184337 млн грн, або на 11,42% порівняно з 2020 роком, у 2022 році порівняно з 2021 роком зобов'язання зросли на 338149 млн грн, або на 18,8%.

Отже, проаналізувавши стан капіталізації банків України в сучасних умовах, можна дійти висновку, що не дивлячись, на пандемію коронавірусу в 2020-2021 роках та війну в 2022 році, банки попри великі втрати та все ж продовжують стабільно функціонувати та надавати послуги своїм клієнтам.

Не винятком став і ПуАТ «КБ «АКОРДБАНК», який в останні роки є доволі прогресуючим банком, це пояснюється як зростанням більшості показників діяльності банку, так і збільшенням рейтингу кредитоспроможності та довіри серед клієнтів, що дало йому можливість піднятися на 11 позицію серед банків України в 2022 році з 33-ої в порівнянні з 2021 роком.

Для того, щоб оцінити стан фінансово-господарську діяльність і ПуАТ «КБ «АКОРДБАНК», необхідно провести горизонтальний та вертикальний аналіз активів балансу за 2020-2022 роки (таблиця 2.4).

Таблиця 2.4 – Динаміка активів ПуАТ «КБ «АКОРДБАНК» за 2020-2022 роки

Показники	Сума, тис. грн			Абсолютне відхилення, тис. грн		Темп зростання (спаду), %	
	2020	2021	2022	2021/2020	2022/2021	2021/2020	2022/2021
1	2	3	4	5	6	7	8
Грошові кошти та їх еквіваленти	527478	989808	2069465	+462630	+1079657	187,64	209,07
Кошти в інших банках	161232	451214	866435	+289982	+415221	279,85	192,02
Кредити та заборгованість клієнтів	1376646	1494857	980014	+118211	-514843	108,58	65,55
Цінні папери, які обліковуються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	-	25351	19404	+25351	-5947	-	69,36
Цінні папери, які обліковуються за амортизованою собівартістю	4213625	11916874	7184415	+7703249	-4732459	282,81	60,28
Інвестиційна нерухомість	24564	6260	6207	-18314	-53	25,44	99,15
Дебіторська заборгованість щодо поточного податку на прибуток	-	-	1198	-	+1198	-	100
Відстрочений податковий актив	3105	3576	5639	+471	+2063	115,16	157,69
Основні засоби та нематеріальні активи	149317	279195	413329	+129878	+134134	186,98	148,04

Інші фінансові активи	8348	13100	44776	+4752	+31676	156,92	341,80
Інші активи	8519	136604	123531	+128085	-13073	1603,52	89,42
Усього активів	6472835	15317139	11714413	+8844304	-3602726	236,63	76,47

Джерело: систематизовано автором на основі [31]

Банківська система, оговтавшись після пандемії коронавірусу в 2020 році, поступово почала відновлюватись, в тому числі і діяльність ПуАТ «КБ «АКОРДБАНК», що можна спостерігати за даними таблиці 2.4. Так грошові кошти та їх еквіваленти зросли майже в 2 рази за 2020-2021 роки, або на 87,64 %, зберігаючи таку саму тенденцію і в 2021-2022 рр., а саме зросли на 109%. Аналогічна ситуація і з коштами в інших банках, що виростили у 2021 році порівняно з 2020 роком на 289982 тис грн, або на 179%, та з цінними паперами, які обліковуються за амортизованою собівартістю, які зросли на 182%, що є найбільш зростаючим показником в даній таблиці. Тобто в цілому за 2020-2021 рр. загальні активи зросли на 884430 тис. грн або на 136% (зокрема, в переважній більшості завдяки зростанню портфелю облігацій внутрішніх державних позик) та досягли 15317139 тис грн.

2022 рік став роком виклику для ПуАТ «КБ «АКОРДБАНК», у зв'язку з повномасштабним вторгненням росії, але не дивлячись на це, та зменшення більшості показників, рівень активів банку не критично скоротився, та зміг зафіксуватись на рівні 11714413 тис грн, що хоча і на 33,74% менший ніж у 2021 рік, але на 76% більший за 2020 рік. Кошти в інших банках у 2022 році порівняно з 2021 роком зросли на 92% та відстрочений податковий актив, також зріс на 57% або на 2063 тис грн. Рівень статей активів «Грошові кошти та їх еквіваленти», «Кошти в інших банках», а також кредитний портфель банку з початку року зросли у зв'язку з переглядом стратегії розвитку, у тому числі зростання кредитного портфеля фізичних осіб за рахунок споживчого кредитування.

Обсяг коштів клієнтів, з урахуванням стратегії розвитку банку, на протязі аналізованого періоду, зростає стабільно. Кредити та заборгованість клієнтів, не

дивлячись на незначне зростання у 2021 році порівняно з 2020 роком на 8,58%, у 2022 році скоротилися на 35%. Якщо у 2020-2021 роках спостерігалось зростання суми цінних паперів, що обліковуються за амортизованою вартістю, яке становило 182,81%, то у 2022 році вона скоротилася на 4732459 тис грн. «Інвестиційна нерухомість» у 2021 році порівняно з попереднім роком зменшилась на 18314 тис. грн або на 75 %, однак в 2022 році даний показник майже не змінився, зменшившись лише на 0,85%. «Відстрочений податковий актив» протягом 2020-2022 стабільно зростає, так за 2020-2021 роки даний показник зріс на 15,16%, за період 2021-2022 років він виріс ще на 57%, та зафіксувався на рівні 5639 тис. грн.

Найбільшу частку активів ПуАТ «КБ «АКОРДБАНК» становлять цінні папери, які обліковуються за амортизованою собівартістю. Розглянемо динаміку їх зміни наглядно на наведеному нижче рисунку 2.2. Як бачимо, у 2021 році цінні папери збільшилися майже у три рази, тобто на 7703249 тис. грн в порівнянні з 2020 роком. В 2022 році даний показник знизився на 4732459 грн, або на 39,72%. Не дивлячись на це, в порівнянні з 2020 роком, даний показник все ж вищий на 2970790 тис грн, тобто на 70,5%.

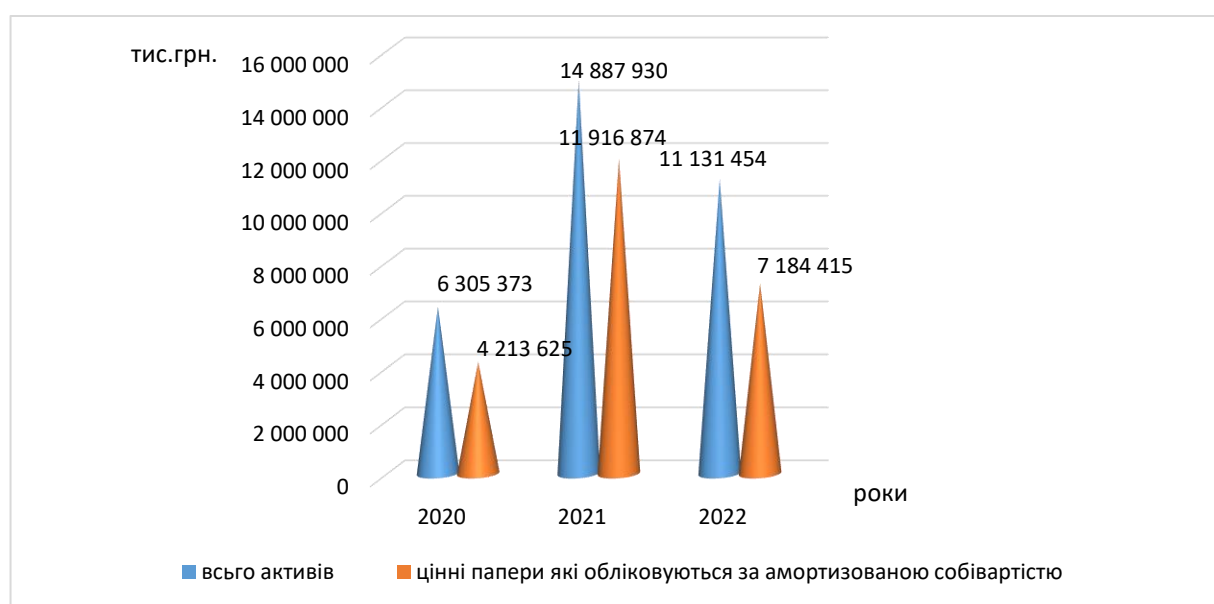

Рисунок 2.2 – Динаміка активів та цінних паперів, які обліковуються за амортизованою вартістю ПуАТ «КБ «АКОРДБАНК» за 2020-2022 роки

Також, необхідно проаналізувати кредитний портфель ПуАТ «КБ «АКОРДБАНК» за 2020-2022 роки (рисунок 2.3).

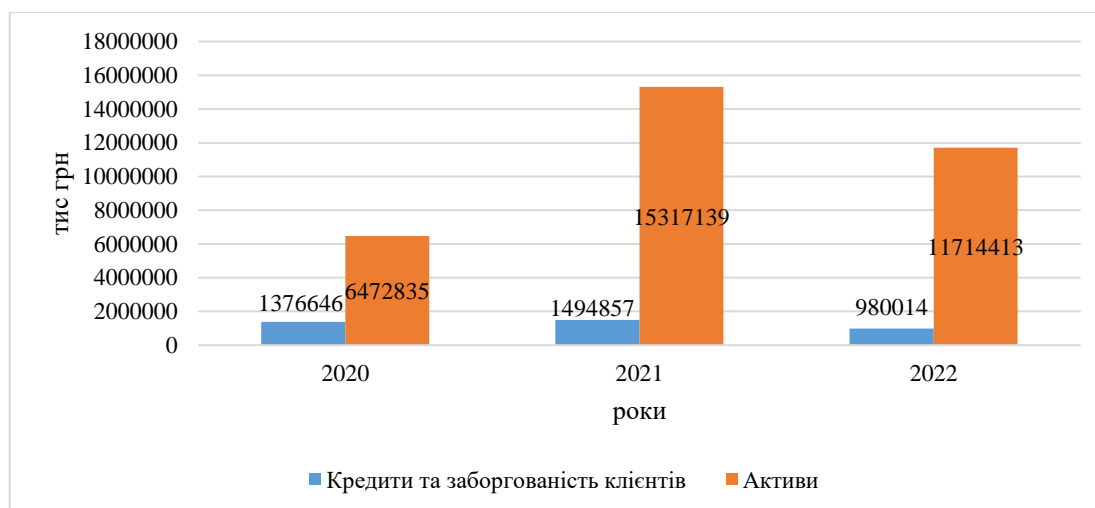

Рисунок 2.3 – Динаміка активів та кредитного портфеля ПуАТ «КБ «АКОРДБАНК» за 2020-2022 роки

Як бачимо, частка кредитного портфеля з кожним роком зменшується, адже обсяг активів збільшувався, чого не скажеш за кредити та заборгованість клієнтів. Попри те, що кредитний портфель в 2021 році збільшився на 118211 тис грн, тобто на 8,58%, обсяг активів зріс значно більше, що і призвело до зменшення частки кредитного портфеля з 21,2 до 9,7%. В 2022 році частка кредитного портфеля стала ще меншою, оскільки кредити та заборгованість клієнтів скоротились на 34,45%, самі активи на 23,53%, таким чином даний показник знизився ще на 1,4%.

Проаналізуємо фінансові результати ПуАТ «КБ «АКОРДБАНК» протягом 2020-2022 років за даними, наведеними в таблиці 2.5.

Таблиця 2.5 – Динаміка основних показників господарської діяльності ПуАТ «КБ «АКОРДБАНК» за 2020-2022 роки

Показник	Сума, тис. грн	Абсолютне відхилення, тис грн	Темп зростання (спаду), %
----------	----------------	-------------------------------	---------------------------

	2020	2021	2022	2021/ 2020	2022/ 2021	2021/ 2020	2022/ 2021
1	2	3	4	5	6	7	8
Доходи							
Процентні доходи	428850	1091185	1424133	+662335	+332948	254,44	130,51
Процентні витрати	-195649	-540504	-1013714	-344855	-473210	276,26	187,54

Кінець таблиці 2.5

1	2	3	4	5	6	7	8
Чистий процентний дохід/(Чисті процентні витрати)	233200	550681	410419	+317481	-130262	236,14	76,34
Комісійні доходи	321249	439866	539147	+118617	+99281	136,92	122,57
Комісійні витрати	-30871	-54746	-60316	-23875	-5570	177,33	110,17
Чистий комісійний дохід	290378	385120	478831	+94742	+93711	132,62	124,33
Торговий результат	-88589	-117583	-230474	-28994	-112891	129,38	196
Інші операційні доходи	37825	10764	30412	-27061	+19648	28,45	282,53
Інші доходи	1664	5 325	3066	+3661	-2259	320,01	57,57
Всього доходів	651656	1069473	1153201	+417817	+84719	164,11	107,92
Витрати							
Відрахування до резервів	-121736	-295404	-299997	-173668	-4593	242,65	101,55
Адміністративні та інші операційні витрати	-516521	-688203	-858746	-171682	-170543	133,23	124,78
Всього витрати	-638257	-983607	-1158743	-345350	-175136	154,10	117,80
Фінансові результати							
Прибуток/(збиток) до оподаткування	13399	85867	-5542	+72468	+72805	640,84	15,2
Витрати на податок на прибуток	-3682	-15861	-125	-12179	+14352	549,20	9,51
Прибуток/(збиток)	9717	70006	-5667	+60289	+58453	665,96	720,44

Джерело: систематизовано автором на основі [31]

Як можна помітити, більшість показників за останні 2020-2022 роки зберігали нарощувальну тенденцію, особливо в 2021 році, так процентні доходи зросли з 428850 тис грн до 1091185 тис грн. Зростання процентних доходів зумовлене як збільшенням кредитного портфелю банку так і збільшенням розміщення коштів в депозитні сертифікати НБУ та ОВДП. Зростання процентних витрат зумовлене значним збільшенням об'ємів залучених ресурсів. Разом з процентними доходами рівень процентних витрат також доволі відчутно зріс, за

період 2020-2021 років він виріс в 2,75 рази, в 2022 році даний показник також зростав.

В цілому доходи, згідно рисунку 2.3, зберегли тенденцію зростання, за період 2020-2021 рр., а саме вони зросли на 417817 тис грн або на 64%, в 2021-2022 рр. зросли лише на 7%, тобто на 84719 тис грн.

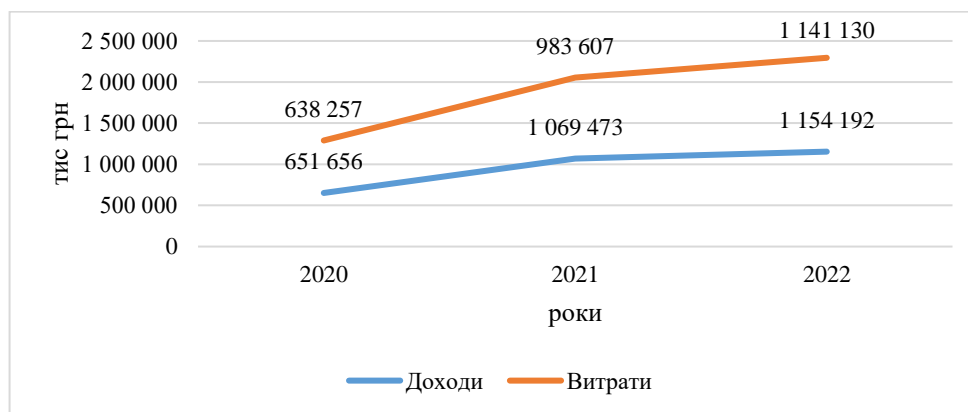

Рисунок 2.4 - Зміна величини доходів та витрат ПуАТ «КБ «АКОРДБАНК» за 2020-2022 роки

Згідно рисунку 2.5, можемо дійти висновку, що 2021 рік став для ПуАТ «КБ «АКОРДБАНК» доволі прибутковим, адже чистий прибуток збільшився на 60289 грн в порівнянні з 2020 роком, тобто на 720%. Але вже в 2022 році став збитковим для ПуАТ «КБ «АКОРДБАНК», збиток становить 5667 тис грн. Водночас процентний дохід банку у 2022 році зріс на 30,51% порівняно з 2021 роком та склав 1424 млн грн. Однак, враховуючи різке зростання процентних витрат на 87,54% через суттєве підвищення вартості фондування та фіксовану дохідність деяких активів, насамперед ОВДП, чистий процентний дохід ПуАТ "КБ "АКОРДБАНК" у 2022 році зменшився на 25,47% до 410,419 млн грн.

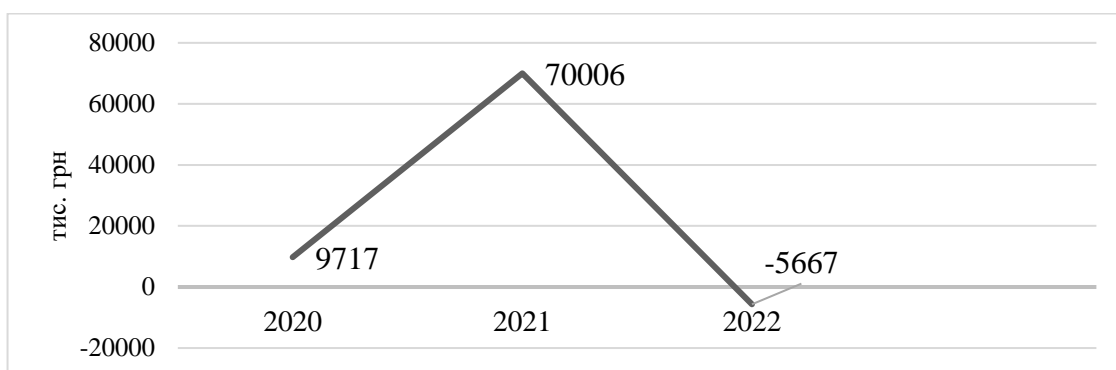

Рисунок 2.5 – Динаміка фінансових результатів ПуАТ «КБ «АкордБанк» у 2020-2022 роках

Згідно наведених вище даних, можна дійти висновку, що незважаючи на пандемію, постковідний період та повномасштабне вторгнення росії, ПуАТ «КБ «АКОРДБАНК» зміг задовольнити потреби своїх клієнтів, стабільно працювати для досягнення цілей, намічених в стратегії банку на 2020-2023 роки та навіть розширювати свою мережу.

ПуАТ «КБ «АКОРДБАНК» повинен й надалі: підтримувати тенденцію розширення своєї мережі; розвивати подальше розширення функціоналу операцій у системі Інтернет-банк та продовжувати розвиток власної мережі платіжних терміналів; збільшувати кількість регіональних «Інформаційноконсультаційних центрів» (REP-офіси), де надаються консультації та приймаються пакети документів щодо отримання «кеш»-кредитів та кредитних карт від фізичних осіб (персонал REP-офісу - одна людина); розширювати функціонал використання в банку електронного документообігу. Також банк повинен зосередитись на мінімізації ризиків шляхом впровадження заходів безпеки в умовах воєнного стану, диверсифікувати й надалі активи за географічною ознакою та віддаленістю офісів банку від зони бойових дій.

2.2 Аналіз та напрями удосконалення підходів до формування капіталу ПуАТ «КБ «АКОРДБАНК» в умовах фінансової невизначеності

Капітал являється буфером для поглинання збитків від різних ризиків. Капітал слугує для захисту коштів вкладників і кредиторів, оскільки збитки від банківських кредитів, інвестицій, валютних маніпуляцій, шахрайства та помилок компенсуються за рахунок резервів, що зберігаються в капіталі. Розмір капіталу банку має значний вплив на кредитоспроможність банку та довіру до нього з боку громадськості.

Проаналізуємо склад та динаміку пасивів ПуАТ «КБ «АКОРДБАНК» за 2020-2022 роки (таблиця 2.6).

Як видно з таблиці 2.6, протягом 2020-2021 років, абсолютно всі показники пасивів балансу ПуАТ «КБ «АКОРДБАНК» зберігали тенденцію зростання, щоправда значення статутного капіталу залишалось без змін. Однак за період 2021-2022 років у переважній більшості спостерігається зниження майже по всіх статтях пасивів балансу.

В цілому варто відмітити, що за 2020-2021 роки зобов'язання виросли на 8776394 тис грн, а в відсотковому відношенні ця цифра становить 142,63%, тобто майже в 2,5 рази. За 2020-2021 роки зобов'язання зросли на 21%, в 2022 році приріст був зовсім незначний, лише на 2,83%, тобто якщо на кінець 2021 року даний показник становив 387514 тис грн, то станом на кінець 2022 року він становив 381210 тис грн.

Таблиця 2.6 – Динаміка пасивів ПуАТ «КБ «АКОРДБАНК» за 2020-2022 роки

Статті пасивів	Сума, тис. грн			Абсолютне відхилення, тис грн		Темп зростання (спаду), %	
	2020 р.	2021 р.	2022 р.	2021/2020	2022/2021	2021/2020	2022/2021
1	2	3	4	5	6	7	8
Зобов'язання							
Кошти отримані від НБУ	2080018	5360249	989965	+3280231	-4370284	257,70	18,46
Кошти клієнтів	3894456	9228786	9996124	+5334330	+767338	236,97	108,31

Зобов'язання щодо поточного податку на прибуток	2 071	9 506	-	+7435	-	459,00	-
Резерви під зобов'язання	12346	12828	4820	+482	-8008	103,90	37,57
Інші фінансові зобов'язання	32817	99189	70302	+66372	-28887	302,24	70,87
Інші зобов'язання	133594	219067	273355	+85473	+54288	163,97	124,78
Усього зобов'язань	6155302	14929625	11334665	+8774323	-3594960	242,54	75,92
Власний капітал							
Статутний капітал	284540	284540	284540	-	-	-	-

Кінець таблиці 2.6

1	2	3	4	5	6	7	8
Резервні та інші фонди банку	5 148	5 634	103648	+486	+98014	109,44	1839,68
Резерви переоцінки	-49	-74	-711	-25	-576	151,02	878,37
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	28689	97415	-5667	+68726	-85862	339,55	11,85
Власний капітал	317533	387514	381210	+69981	-6304	121,73	98,37
Усього зобов'язання та власний капітал	6472835	15317139	11714413	+8844304	-3602726	236,63	76,47

Джерело: систематизовано автором на основі [31]

Кошти, отримані від НБУ змінювались доволі нестабільно (рисунок 2.6). Даний показник за період 2020-2021 рр. зріс на 3280231 тис грн, що становить 157% зростання. У 2022 році цей показник скоротився на 81,54%, тобто на 4370284 тис грн. Таким чином, даний показник у 2022 році став ще нижчим ніж у 2020 році.

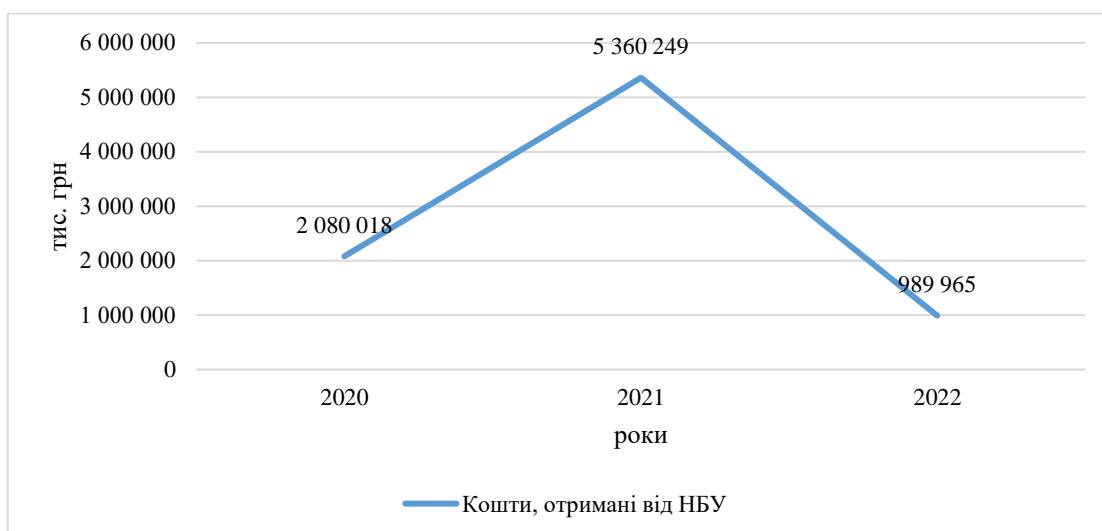

Рисунок 2.6 – Динаміка коштів, отриманих від НБУ
для ПуАТ «КБ «АКОРДБАНК» у 2020-2022 роках

Кошти клієнтів протягом аналізованого періоду стабільно підвищувались, щоправда в 2021 році якщо даний показник виріс на 5334330 тис грн, або на 136% в порівнянні з 2020 роком, то в 2022 році він зріс лише на 8%, тобто на 767338 тис грн.

Зобов'язання щодо поточного податку на прибуток станом на 2021 рік зросли на 7435 тис грн, що у відсотковому відношенні становить 459% в порівнянні з 2020 роком. В 2022 році було скасовано податок на прибуток з 1 квітня.

Показник резервів під зобов'язання був майже незмінним в 2020 та 2021 роках, зростання становило лише 3,9%, однак в 2022 році даний показник скоротився на 62,43%.

Ситуація з іншими фінансовими зобов'язаннями також аналогічна до минулого показника, в період 2020-2021 років вони зросли на 66372 тис грн, або на 202%, і в 2022 році скоротився на 28887 тис грн, але в підсумку даний показник перевищує значення 2020 року.

Стаття «Інші зобов'язання» стабільно зростала протягом всього періоду, за 2020-2021 рік даний показник виріс на 85473 тис грн або майже на 64%, в 2022 році він також виріс, але лише на 24,78%.

Проаналізуємо детально структуру власного капіталу ПуАТ «АКОРДБАНК» за 2020-2022 роки.

Статутний капітал ПуАТ «АКОРДБАНК» становить 284540 тис грн, та не змінювався протягом 2020-2022 років, адже це сума, зазначена в установчих документах зареєстрованого державою суб'єкта господарювання, яка визначає мінімальний розмір власності компанії, що гарантує інтереси банків-кредиторів.

Власний капітал, також виріс, хоча й не так стрімко, але не дивлячись на це, якщо зобов'язання в 2021 році зросли, а на наступний рік знизились, то власний капітал стабільно зростав протягом 2020-2022 років (рисунок 2.7). Як бачимо, за 2021 рік власний капітал виріс на 69981 тис грн завдяки значному росту нерозподіленого прибутку, який становить 339% в порівнянні з 2020 роком. 2022 рік став збитковим для ПуАТ «АКОРДБАНК», що вплинуло і на обсяг власного капіталу, щоправда темп спаду становить лише 1,63%, завдяки збільшенню резервного фонду банку, тобто в цілому власний капітал залишився на довоєнному рівні.

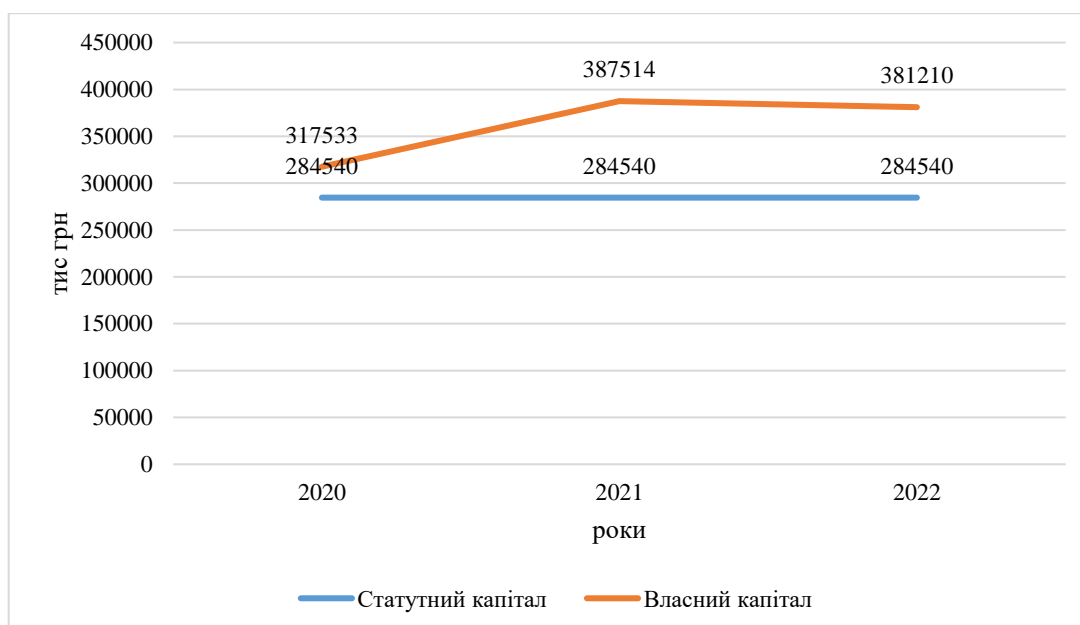

Рисунок 2.7 – Динаміка власного та статутного капіталу ПуАТ «КБ «АКОРДБАНК» в 2020-2022 роках

Резервні та інші фонди банку у 2021 році зросли на 486 тис грн, або на 9%, що було звичним явищем для запобігання непередбачуваних збитків. В 2022 році банк поповнив свої резервні фонди на 98014 тис грн, тобто на 1839% для більш злагодженого функціонування банку в умовах війни.

Є в наявності різні методики, в яких розглядається багато показників оцінювання результатів формування, використання і нарощування капіталу банків, але не всі вони використовуються для аналізу, так, як часто, більшість показників корелюють між собою, а також вони, не завжди враховують специфіки умов формування, використання та нарощування власного капіталу коли економіка нестабільна. Дані обставини, власне, і визначили необхідність вдосконалення методичних підходів дослідження, формування та використання власного капіталу ПуАТ «КБ «АКОРДБАНК».

Спершу, пропонуємо здійснення аналізу результатів формування та використання власного капіталу банку з виділенням основних етапів: підготовчого, аналітично-розрахункового і підсумкового. Із схемою поетапності здійснення аналізу і з основними завданнями кожного етапу можна ознайомитись на рисунку 2.8

Також, даний аналіз здійснюється за системним підходом, згідно з яким кожен виділений етап є невід'ємною частиною в досягненні мети даного дослідження та вирішує при цьому поставлені завдання. Головні завдання першого етапу полягають у формуванні загальної мети аналізу, завдань, обґрунтуванні періоду часу, згідно якого здійснюється аналіз, обґрунтуванні методів та показників даного дослідження. Також зазначимо, що всі завдання розглянутих етапів, можуть зазнавати змін в ході аналітичних і розрахункових процедур, якщо це викликано необхідністю. Отже багатоступеневий аналіз забезпечує гнучкий підхід до розрахунків на всіх етапах.

Основною метою нашого аналізу при оцінюванні результатів процесів формування та використання власного капіталу банку є виявлення слабких сторін в управлінні капіталом банку, ґрунтуючись на міжнародних вимогах та вимогах

Національного банку України в умовах нестабільності економіки та затвердження основних напрямів вдосконалення механізму управління формуванням власного капіталу банку та рекомендації підвищення капіталізації даного банку.

Взагалі фінансовий аналіз формування та розвитку власного капіталу банківську це - розрахунок і дослідження його показників з метою виявлення можливих резервів з мінімізації вартості капіталу та оптимізації структури даного капіталу. Аналізувати власний капітал банківської установи починаємо з його якісного аналізу. І це дасть змогу встановити основні джерела формування та склад власного капіталу банківську. Після цього проводиться кількісний аналіз структури власного капіталу в динаміці, для того, щоб відслідкувати зміни, які відбулись у його структурі на протязі певного періоду часу та з'ясувати можливості розвитку в майбутньому. В існуючих умовах гострої конкуренції на банківському ринку, необхідно провести порівняння структури власного капіталу конкретної банківської установи з аналогічними даними інших банківських установ. Для цього застосовуються різноманітні рейтинги банківських.

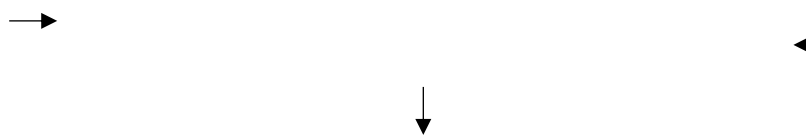

Рисунок 2.8 – Основні етапи аналізу та оцінювання результатів формування та використання власного капіталу ПуАТ «АКОРДБАНК»

Система аналізу власного капіталу банку це сукупність об'єкта та суб'єкта аналізу, технології та інструментарію аналізу, ефективність взаємодії яких спрямована на досягнення його цілей та завдань.

Об'єктом аналізу є власний капітал банку, який структурований за ознаками.

Склад суб'єктів аналізу власного капіталу банку розділяють на суб'єкти, котрі користуються результатами аналізу (менеджери та спеціалісти, що здійснюють управління формуванням та використанням власного капіталу банківської установи), і на тих, хто безпосередньо його здійснює (спеціалізований аналітичний підрозділ банку чи безпосередньо виконавець в межах окремої одиниці організаційної структури банківської установи).

Проведемо характеристику інструментарію аналізу власного капіталу банку. Горизонтальний аналіз власного капіталу банку це – вивченні динаміки окремо взятих показників, що їх характеризують, у часі. При використанні даної системи аналізу проводиться розрахунок темпу росту (приросту) окремих показників, що характеризують власний капітал банківської установи, також і в розрізі його складових, за певний ряд періодів та визначаються загальні тенденції їх зміни .

Вертикальним (структурним) аналізом передбачається визначення структури власного капіталу банківської установи з визначенням впливу різноманітних факторів на результат. При його здійсненні проходить розрахунок питомої ваги окремих структурних складових власного капіталу банківської установи,

класифікованого за різними ознаками, в залежності від мети, що ставиться банківським підрозділом аналітики.

При аналізі відносних показників (коефіцієнтів) передбачається розрахунок відношень між окремими абсолютними показниками, які характеризують власний капітал банку та визначення взаємозв'язків показників. Проведемо розгляд основних груп показників, що використовуються для аналізу власного капіталу банківської установи.

Перше – це показники, що характеризують достатність власного капіталу банківської установи, в тому числі обов'язкових нормативів капіталу, які встановлює Національний банк України.

Першочергово необхідно проаналізувати нормативи капіталу ПуАТ «КБ «АКОРДБАНК» протягом 2020-2022 років.(таблиця 2.7)

Таблиця 2.7 – Значення економічних нормативів ПуАТ «КБ «АКОРДБАНК» за 2020-2022 роки

Нормативи капіталу	Станом на 01.01.		
	2021 р.	2022 р.	2023 р.
Регулятивний капітал (Н1), тис грн	345318,2	416836,0	412918,3
Норматив достатності (адекватності регулятивного капіталу) (Н2) (не менше 10%)	13,48	13,28	16,76
Норматив достатності основного капіталу (Н3) (не менше 7%)	-	8,65	14,85

Джерело: систематизовано автором на основі [31]

Отже, згідно даної таблиці можемо дійти висновків, що регулятивний капітал протягом 2021 року виріс на 71517 млн грн, що у відсотковому відношенні становить 20,7%. За 2022 рік даний норматив скоротився на 3918 млн грн, тобто лише на 1%, що не вплинуло на можливість даного банку покривати певні негативні наслідки від різноманітних ризиків, адже обсяг регулятивного капіталу ПуАТ «КБ «АКОРДБАНК» перевищує граничні норми в 2 рази, тому банк має можливість і надалі забезпечувати захист вкладів своїх клієнтів.

Норматив достатності регулятивного капіталу протягом аналізованого періоду попри незначне зменшення показника на 0,2% у 2021 році, в 2022 році зріс з 13,28 до 16,76%, що покращило можливість банку своєчасно розраховуватись за своїми зобов'язаннями. Норматив достатності основного капіталу в 2021 році був близьким до порушення нормативу, призначеним НБУ, що становить 7%. Але в 2022 році даний показник виріс на 6,2%, що також дозволило збільшити власникам банку взяти на себе більшу частку ризику.

Друге – оцінка власного капіталу проводиться і за іншими напрямками (таблиця 2.10).

Звертаємо увагу, що одною з важливих складових в діагностиці рівня капіталізації банку являється ефективність використання капіталу, до якої відносяться такі показники, як рентабельність капіталу (ROE), чистий прибуток на одну акцію, мультиплікатор капіталу та інші. Згідно рівня даних показників можемо стверджувати і про рівень дохідності капіталу та ефективність використання ресурсів.

Проаналізуємо основні показники оцінки власного капіталу ПуАТ «КБ «АКОРДБАНК» за 2020-2022 роки(рисунок 2.7).

Таблиця 2.8 – Основні показники оцінки власного капіталу ПуАТ «КБ «АКОРДБАНК» за 2020-2022 роки

№ з/п	Назва показника	Значення		
		2020	2021	2022
1	Коефіцієнт капіталізації	4,9	2,5	3,2
2	Рентабельність капіталу	1,6	0,8	0,2
3	Чистий прибуток на одну акцію	21,05	11,26	2,78
4	Мультиплікатор капіталу	18,95	38,41	29,20
5	Коефіцієнт фінансової незалежності	0,05	0,02	0,03
		2020/2019	2021/2020	2022/2021
6	Коефіцієнт співвідношення приросту капіталу та активів	0,15	0,15	0,06
7	Темп приросту власного капіталу	17,2	21,7	-1,6

Як бачимо, більшість показників оцінки власного капіталу у вкрай незадовільних значеннях. Так при нормі 60%, коефіцієнт капіталізації за 2021 рік опустився з 4,9 до 2,5%. Щоправда в 2022 році все ж виріс на 0,7%, але цього вкрай недостатньо для підтримки банку.

Рентабельність капіталу на протязі всього аналізованого періоду стабільно притримувалась тенденції зниження. Так при нормі від 7%, найвища рентабельність активів спостерігалась в 2020 році із значенням 1,6%. В 2021 році даний показник скоротився вдвічі, в 2022 році він зупинився на значенні 0,2%. Тобто банк не в достатньо ефективно використовує свій власний капітал, відповідно і відсутня віддача або норма прибутку на вкладений капітал.

Не краща ситуація і з коефіцієнтом фінансової незалежності, в 2021 році він знизився з 0,05 до 0,02. В наступному році він зріс до 0,03, при нормі не менше 1,5. Це пояснюється тим, що даний банк дуже залежний від зовнішніх джерел фінансування його безперервної діяльності.

Темп приросту власного капіталу також впав з 21,7 в 2020-2021 роках до -1,6% в 2021-2022 роках, хоча при нормальних умовах він повинен зберігати тенденцію зростання. Єдиним показником, рекомендації значення якого дотримався, це чистий прибуток на одну акцію, де показник повинен становити більше нуля.

Отже згідно наведених вище даних, можемо дійти висновку, що не виконуються вимоги щодо рекомендованого рівня зазначених показників, а це свідчить про необхідність поліпшення функціонування об'єктів в які вкладаються кошти. Якщо банки будуть дотримуватись рекомендованого значення коефіцієнту фінансової незалежності, то це дасть їм можливість, бути незалежними від інших джерел фінансування.

Необхідно звернути увагу на те, що розглядаючи основні показники оцінки власного капіталу банківської установи, раціональним є групування їх за відповідними критеріями. Після проведення розрахунку цих показників комерційні банківські установи будуть розбиті на групи: за ступенем надійності, стабільності,

захищеності, дохідності, незалежності і так далі. Звідси можемо зробити такий підсумок, що у разі недотримання банківськими установами оптимального рівня цих показників, вони мають проблеми з власним капіталом та його адекватністю іншим економічним явищам, що, спонукає їх до вжиття заходів для виправлення ситуації що склалася.

Аналізуючи власний капітал банку факторний аналіз передбачає, впершу чергу, дослідження впливу власного капіталу на прибуток банку шляхом декомпозиційного аналізу, тобто з використанням формули Дюпона.

Методика декомпозиційного аналізу прибутковості власного капіталу (return on equity decomposition analysis) або модель Дюпона (DuPont), назвали так тому, що вона була розроблена спеціалістами фірми «Дюпон» (у 20-ті роки ХХ ст.) і є зміненим факторним аналізом показників ROA та ROE. Дана методика досліджує залежність між показниками прибутковості і ризику банківської установи і знаходить вплив окремих чинників на результати діяльності банку. Виходячи з цього, керівництво банківської установи може використовувати цей підхід для визначення цільових рівнів прибутковості банківської установи при плануванні фінансової діяльності.

Факторний аналіз коефіцієнта прибутковості капіталу банку (ROE) дає можливість оцінити ефективність таких напрямів діяльності банківської установи, як операційну, інвестиційну і фінансову. ROE – показник, що вимірює дохідність акціонерного капіталу банківської установи. Значення цього показника особливо цікавить акціонерів банківської установи, так як воно приблизно дорівнює розміру чистого прибутку, який отримуватимуть акціонери від інвестованого ними капіталу.

Отже методика декомпозиційного аналізу прибутковості власного капіталу ґрунтується на аналізі співвідношень, що утворюють коефіцієнти прибутковості ROE та ROA [13]. В основі факторної моделі – показник прибутковості капіталу (ROE), а фактори – показники, які характеризують фінансову діяльність банку. Згідно трифакторної моделі ROE складається з таких факторів:

$$\begin{aligned} \text{ROE} &= \frac{\text{Прибуток}}{\text{Капітал}} = \frac{\text{Прибуток}}{\text{Капітал}} \cdot \frac{\text{Активи}}{\text{Активи}} \cdot \frac{\text{Доходи}}{\text{Доходи}} = \\ &= \frac{\text{Прибуток}}{\text{Доходи}} \cdot \frac{\text{Доходи}}{\text{Активи}} \cdot \frac{\text{Активи}}{\text{Капітал}} \end{aligned} \quad (2.1)$$

Користуючись факторним аналізом, фактори, які впливають на ROE, діляться з метою з'ясування, які фактори в тій чи іншій мірі впливають на прибутковість власного капіталу:

– мультиплікатор капіталу (співвідношення активів та власного капіталу), що дозволяє оцінити політику банківської установи які джерела фінансування банківської діяльності, зокрема фінансовий леверидж;

– маржа прибутку, яка розраховується як співвідношення чистого прибутку та доходу і дозволяє з'ясувати ефективність податкового менеджменту в банківській установі;

– дохідність активів, яка розраховується як співвідношення доходів та сукупних активів банку і визначає дохідність розміщення активів.

Надаємо ці фактори у вигляді формули:

$$\text{ROE} = \text{МК} \cdot \text{МП} \cdot \text{ДА}, \quad (2.2)$$

де МК – мультиплікатор капіталу;

МП – маржа прибутку;

ДА – дохідність активів.

Нижче надані дані по основних показниках прибутковості і ПуАТ «КБ «АКОРДБАНК» за 2020-2022 роки (таблиця 2.8).

Звертаємо увагу на таблицю 2.11 і бачимо, що навіть в умовах економічної кризи банківська установа отримувала прибуток і він збільшувався лише протягом 2021 року, у 2022 році даний показник знизився, рентабельність активів та рентабельність капіталу менше оптимального значення коефіцієнтів (<1% та 5% відповідно).

Таблиця 2.9 – Основні показники прибутковості власного капіталу ПуАТ «АКОРДБАНК» за 2016-2018 роки

Показники	Роки			Абсолютне відхилення (+, -)	
	2020	2021	2022	2021 р. до 2020 р.	2022 р. до 2021 р.
1	2	3	4	5	6
Прибуток після оподаткування, тис. грн.	5 352	21 495	5 007	+16 143	-16 488
Рентабельність власного капіталу (ROE), %	1,6	0,8	0,2	-0,8	-0,6
Рентабельність активів (ROA), %,	0,04	0,05	0,06	+0,02	-0,17

Подивимось на розрахунок показника ROE, а також вплив факторів на цей показник.

Проведемо факторний аналіз прибутковості власного капіталу банку ПуАТ «АКОРДБАНК».

$$ROE_0 = MK_0 \cdot MP_0 \cdot DA_0 = \frac{138\,735}{26\,893} \cdot \frac{26\,893}{15\,317\,140} \cdot \frac{15\,317\,140}{387\,514} = 3,58\%$$

$$ROE_1 = MK_1 \cdot MP_0 \cdot DA_0 = \frac{323\,825}{4\,974} \cdot \frac{26\,893}{11\,714\,413} \cdot \frac{15\,317\,140}{387\,514} = 5,9\%$$

$$ROE_2 = MK_1 \cdot MP_1 \cdot DA_0 = \frac{323\,825}{4\,974} \cdot \frac{4\,974}{11\,714\,413} \cdot \frac{15\,317\,140}{387\,514} = 3,95\%$$

$$ROE_4 = MK_1 \cdot MP_1 \cdot DA_1 = \frac{323\,825}{4\,974} \cdot \frac{4\,974}{11\,714\,413} \cdot \frac{11\,714\,413}{381\,210} = 0,84\%$$

Провівши аналіз отриманих показників, можемо запропонувати ПуАТ «АКОРДБАНК» для збільшення дохідності наступні заходи: наростити групи активів, які приносять найбільший процентний дохід, а саме кредити юридичним

та фізичним особам; провести суттєву маркетингову і процентну політику, що допоможуть залучити нових потенційних клієнтів на обслуговування; значно збільшити питому вагу доходних активів в загальних активах. Отже, банківська установа повинна значно наростити активи, які приносять найбільші доходи банку та звести до мінімуму активи від утримання яких банківська установа отримує мінімум прибутку; ефективне управління ризиком процентних ставок: досягнення цільового рівня чистої процентної маржі, чистого процентного доходу, розрахунок та прогнозування руху процентних ставок, встановлення процентних ставок за залученими та наданими коштами; зменшити частку непрацюючих кредитів.

Отже, запропоновані нами заходи для підвищення дохідності дадуть можливість банківській установі розширити спектр надання банківських послуг, значно збільшити ресурсну базу та залучити більше потенційних клієнтів на обслуговування, що надалі забезпечить ефективність роботи банківської установи, кінцевим результатом якої буде отримання прибутку.

Але необхідно зауважити, що показники рентабельності власного капіталу можуть бути використаними для оцінки прибутковості банку лише в короткостроковому періоді, оскільки не в змозі передбачити зміну в стабільності потоків доходів, що формуються при банківській діяльності, в майбутньому.

Резюмуючи викладене, робимо висновок, що, незважаючи на успішний розвиток ПуАТ «АКОРДБАНК», рівень його інвестиційної активності, рентабельності та капіталізації залишається досить низьким. Також низький рівень капіталізації загрожує стабільності даній банківській установі і не відповідає потребам економічного зростання установи. В даних умовах важливим завданням керівництва та акціонерів даної комерційної банківської установи є підвищення стійкості та надійності функціонування ПуАТ «АКОРДБАНК» шляхом забезпечення збільшення капіталізації.

Висновки

На сьогоднішній день, функціонування банківської системи є доволі непростим та підданим чималій кількості викликів, спричинених війною з росією, що змушує пристосовуватись до неминучих змін, щоб стабільно функціонувати та надавати послуги громадянам. Особливо в умовах війни місцеві банки втратили значну частину своїх відділень та клієнтської бази на окупованих територіях, банківські компанії були змушені продовжити терміни погашення кредитів та збільшити резерви під зростаючу кількість проблемних кредитів, а їхні власні джерела фінансування суттєво скоротилися.

Тому варто наголосити, що питання підтримки банківських установ, як і в цілому банківської системи в плані достатньої капіталізації є вкрай актуальним, особливо під час воєнного стану, оскільки банківський капітал являється ресурсною базою та гарантією ефективної діяльності.

Проаналізувавши певні трактування банківського капіталу науковців з різних точок зору, пропонуємо виокремити якнайкраще деталізоване визначення, а саме, що це сукупність власних, залучених та запозичених коштів, що перебувають у розпорядженні банку, які використовуються для створення матеріальних, нематеріальних та фінансових активів у грошовій формі для здійснення банком своєї діяльності з метою отримання прибутку.

Оскільки питання достатньої капіталізації банківських установ є доволі актуальним та необхідним для оцінки стану банківської системи України, необхідно було детально ознайомитись з функціоналом та класифікацією банківського капіталу, проаналізувати та виявити проблеми, які стоять на шляху до врегулювання даного питання, та визначити основні аспекти поліпшення ситуації в найближчому майбутньому.

Отже, оцінка стану капіталу банківської системи в цілому передбачає собою аналіз ключових показників капіталізації, де в цілому власний капітал по Україні

не дивлячись на значне зниження в 2022 році на 10-15%, все ж змогло зберегтись на довоєнному періоді завдяки значним запасам, які банки тримали на зберіганні в випадку необхідності. Також варто згадати і нормативи достатності капіталу банків, так норматив мінімального розміру регулятивного капіталу (Н1) станом на 2022 рік перебував в нормі. Аналогічна ситуація спостерігається і з нормативами достатності регулятивного капіталу та основного капіталу, станом на 2022 рік значення яких становить 19,68% та 13,15% при нормі 10% та 7% відповідно.

Тобто в цілому, можемо дійти висновку, що попри повномасштабне вторгнення росії, яке приносить чималі наслідки банківській системі України, вона продовжує стабільно функціонувати, надавати послуги клієнтам, та подекуди навіть нарощувати темпи розвитку.

В якості об'єкта аналізу капіталу на мікрорівні було проаналізоване ПуАТ «КБ «АКОРДБАНК», який являється прогресуючим банком, що пояснюється як зростанням більшості показників діяльності банку, так і збільшенням рейтингу кредитоспроможності та довіри серед клієнтів, що дало йому можливість піднятися на 11 позицію серед банків України в 2022 році з 33-ої в порівнянні з 2021 роком.

Аналізуючи склад динаміку активів даного банку, чітко видно, що в 2021 році активи в порівнянні з 2020 роком зросли на 136%, в 2022 році даний показник знизився на 33%. Найбільшу частку в активах становлять цінні папери, що обліковуються за амортизованою вартістю та кредити та заборгованість клієнтів.

Власний капітал аналогічно зростав протягом 2021 року на 21%, та в 2022 році скоротився на 1,63%, у зв'язку з непокритим збитком.

Також варто наголосити, що в цілому ПуАТ «КБ «АКОРДБАНК» завершив 2021 рік з прибутком, обсягом 70006 грн, але 2022 рік приніс йому збитки, розміром 5667 тис грн. Більшість показників за останні три роки зберігали нарощувану тенденцію, особливо в 2021 році, так процентні доходи зросли з 428850 тис грн до 1091185 тис грн. Зростання процентних доходів зумовлене як збільшенням кредитного портфелю банку так і збільшенням розміщення коштів в депозитні сертифікати НБУ та ОВДП. Зростання процентних витрат зумовлене значним

збільшенням об'ємів залучених ресурсів. Разом з процентними доходами рівень процентних витрат також доволі відчутно зріс, за період 2020-2021 років він виріс в 2,75 рази, в 2022 році даний показник також зростав. Тобто ми можемо дійти висновків, що дана банківська установа змогла забезпечити свою безперебійну діяльність та задовільнити вимоги своїх клієнтів.

Протягом 2020-2021 років, абсолютно всі показники пасивів балансу ПуАТ «КБ «АКОРДБАНК» зберігали тенденцію зростання, щоправда значення статутного капіталу залишалось без змін. В цілому, пасиви на 2021 рік зросли на 136%, завдяки наданим коштам від НБУ, які виростили на 157%. Однак за період 2022 року у переважній більшості спостерігається зниження майже по всіх статтях пасивів балансу, тому, самі пасиви також в цілому скоротились на 23%.

Для удосконалення формування капіталу ПуАТ «КБ «АКОРДБАНК» необхідно знизити ризики, що властиві операціям на фінансовому та кредитному ринку, змінити структуру активів, що також допоможе підвищити ефективність використання власного капіталу. Також рекомендовано для збільшення капіталу збільшити вклади до статутного капіталу банку за рахунок певних зовнішніх джерел, та за рахунок внутрішніх джерел, тобто збільшити обсяг власного капіталу шляхом залучення нових інвесторів.

Список використаних джерел

1. Господарський кодекс України, від № 264-IX від 31.10.2019. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/436-15>
2. Податковий кодекс, від 06.05.2023, підстава - 3050-IX. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>
3. Про банки і банківську діяльність: закон України: [зі змінами Верхов. Радою від 19.06.2020 р. № 738-IV]. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/738-20#n3825>
4. Аналіз банківської діяльності : підручник / [А. М. Герасимович, І. М. Парасій-Вергуненко, В. М. Кочеткова, Л. О. Примостка та ін.] ; за заг. ред. А. М. Герасимовича ; М-во освіти і науки України, ДВНЗ «Київський нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана». - К. : КНЕУ, 2010. – 599 с.
5. Васильченко З. М. Капіталізація банків України: сучасний стан та проблеми нарощення / З.М. Васильченко, І.В. Доманецький // Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики [зб. наук. праць.] – 2013. – Випуск 1 (14). – С. 3 – 10.
6. Варцаба В. І. Сучасне банківництво: теорія і практика / В. І. Варцаба, О.І. Заславська– Навчальний посібник ДВНЗ «Ужгородський національний університет», 2018. – 364 с.
7. Вдовенко Л. О. Високий рівень капіталізації – основа зміцнення банківської системи України / Л. О. Вдовенко, О. С. Черненко // Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики. – 2017. – №4 – С.84-96
8. Возняковська К. А. Щодо проблем капіталізації банківських установ в умовах економіко-правових реформ в Україні// Підприємство, господарство і право. – 2017. – № 7 (257) – С. 26 – 31.
9. Галапуп Л.О. Теоретико-методологічні засади управління ризиками банківського капіталу / Л.О. Галапуп // Науковий вісник Ужгородського національного університету. – 2017. – №16. –Ч.1. – С.47-51.

10. Грудзевич Я. В. Капіталізація банківської системи України на сучасному етапі / Я. В. Грудзевич, У. Я. Грудзевич // Вісник Університету банківської справи. – 2016. – № 1-2. – С. 24–29. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VUbsNbU_2016_1-2_6.

11. Грудзевич Я. В. Трасформація вимог до регулювання капіталу банків України / Я. В. Грудзевич, У. Я. Грудзевич // Банківська справа – 2016. – № 2 (118). – С. 115–121.

12. Дульська В. І. Власний банківський капітал, його функції та складові. – Вісник Житомирського державного технологічного університету. Серія: Економічні науки. – 2016. – №.3(53). – Ч.3. – С. 127-130.

13. Дьячкова Ю. М. Удосконалення методів стабілізації банківської системи України в умовах ризикової економіки. / Ю. М. Дьячкова, І. В. Швецова // Економічний вісник Донбасу. – 2018. – №1(51). – С. 53–58.

14. Заславська Н.П. Особливості формування ресурсного потенціалу банків в умовах економічної нестабільності. / Н.П. Заславська // Науковий вісник Ужгородського університету. – 2014. – № 1. – С. 111–113.

15. Зверяков М. І., Коваленко В.В. Банківський капітал: вимоги Базеля III. // Фінанси України. – 2011. – №6. – С. 13–23.

16. Іщенко Я. П. Теоретичні основи формування капіталу підприємства. / Іщенко Я. П., Галайда Л. В. // Науковий вісник Херсонського державного університету. – Серія: Економічні науки. – 2015. – №15. – С. 146–148.

17. Коваленко В. В. Капіталізація банків: методи оцінювання та напрями підвищення / В. В. Коваленко, К. Ф. Черкашина. – Суми: ДВНЗ «УАБС НБУ», 2010. – 153 с.

18. Коваленко В.В. Грошово-кредитна політика та її вплив на подолання структурних дисбалансів економіки України. / В. В. Коваленко // Глобальні та національні проблеми економіки. – 2016. – № 12. – С. 445–449.

19. Ковда Н.І. Капіталізація банків як чинник зростання економіки України / Н.І. Ковда, С.М. Тат'яніна // Гроші, фінанси і кредит. – 2018. – №22. – С. 203-207.

20. Куліш Г.П. Механізм формування капіталу банку в сучасних умовах / Г.П. Куліш, Ю.В. Кірсенко // Глобальні та національні проблеми економіки. – 2017. – №3. – С.672–676.
21. Лисенок, О. В. Удосконалення сутності та класифікації власного капіталу банку. Формування ринкових відносин в Україні. – 2020. – №1(224). – С. 24–30
22. Мельничук М.Ю. Достатність капіталу як характеристика фінансової стійкості банку / М.Ю. Мельничук. – Економічні науки. – 2015. – №1. – С. 43–49.
23. Міщенко В. Капіталізація банківської системи України: сьогодення та перспективи. / В. Міщенко // Вісник Національного банку України. – 2013. – № 8. – С. 11–17.
24. Мулик Т.О. Відображення інформації про власний капітал у звітності господарюючих суб'єктів. – Агросвіт. – 2020. – №19-20. – С. 51–60.
25. Осадчий Є.С. Механізм капіталізації кредитних установ в Україні / Є.С. Осадчий // Глобальні та національні проблеми економіки – електронне наукове фахове видання, засноване Миколаївським національним університетом імені В.О. Сухомлинського – 2016. – № 9. – С. 669-674.
26. Осадчий Є.С. Напрями капіталізації банківських установ за участі держави / Є.С. Осадчий // Науковий вісник Ужгородського національного університету. – 2017. – №16. Ч.2. – С. 41-45.
27. Осадчий Є.С. Роль капіталізації у забезпеченні фінансової стійкості кредитних установ / Є.С. Осадчий, Р.А. Рябий // Вісник Одеського національного університету – наукове фахове видання, засноване Одеським національним університетом імені І.І. Мечникова – 2016. – № 3. – С. 156-160.
28. Основні показники діяльності банків. Офіційний сайт Національного банку України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=34661442
29. Островська Н.С., Швець О.Ю. Капіталізація банківської системи: сучасний стан та перспективи у трансформаційних умовах розвитку економіки

України. / Н. С. Островська, О. Ю. Швець // Причорноморські економічні студії. – 2017. – № 21. – С. 145–150

30. Петик Л. О. Особливості формування банківського капіталу в Україні [Текст] / Л. О. Петик, В. В. Підкорчевна // Молодий вчений. — 2019. — №11. — с.584-585

31. Пила В. І. Управління капіталізацією банків в умовах фінансової нестабільності / В. І. Пила, О. І. Копилук // Формування ринкових відносин в Україні. – 2016. - № 9 (112). – С. 3-7.

32. Показники банківської системи. Офіційний сайт Національного банку України. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/supervision-statist#1>

33. Сабат В.Б. Капіталізація банків та напрями її підвищення. Сучасні напрями розвитку економіки, підприємництва, технологій та їх правового забезпечення: // матеріали Наукової конференції студентів. – Львів: вид-во Львівського торговельно-економічного університету. – 2020. – 316 с.

34. Солошенко В. В., Волохата В.Є. Економічна сутність банківського капіталу. / В. В. Солошенко, В. Є. Волохата // Молодий вчений. – 2017. – №1. – С. 701–704.

35. Чорна О. Є. Капіталізація банківської системи як механізм підвищення темпів економічного зростання країни / О. Є. Чорна, А. В. Атаманцева // Європейський вектор економічного розвитку. – 2018. - №1(8). – С. 235-242.

